

ТИПИ ДІАЛОГОВИХ КОНСТРУКЦІЙ У МОВІ КИТАЙСЬКИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ ХХІ СТ.

Статтю присвячено повній діалогізації текстів та входженню розмовного мовлення у книжну мову ХХІ ст. Вона розкриває причини існуючих відмінностей між діалогічними конструкціями ХХ та ХХІ ст. у китайських художніх текстах та аналізує їх наближеність до європейської моделі. Стаття також демонструє динаміку змін діалогових конструкцій з ХVІІІ по ХХІ ст. Автор використовує літературний матеріал зазначених сторіч із метою демонстрації процесів стандартизації та оформлення не лише діалогових конструкцій, а й літературної мови.

Ключові слова: діалогічна єдність, діалогічна конструкція, діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін враженнями, діалог-обговорення / дискусія.

Постановка проблеми. Сучасна комунікативна лінгвістика зорієнтована на вивчення діалогічних моделей спілкування як засобів трансакції, структурно-семантичне наповнення яких несе закодовану інформацію свідомості окремо взятої людини та цілого народу. Можливість налагодження міжнародного спілкування як результату адекватного декодування інформаційного наповнення повідомлень стимулює подальші дослідження цього напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексне використання зіставно-типологічного, історико-порівняльного, контекстуально-інтерпретаційного, кількісно-якісного методів та методики трансформаційного аналізу таких творів китайської художньої літератури, як "Сон у червоному теремі" Цао Сюецина [1], "Річка скорботи" Сю Дзечена [2], "Пісня молоді" Ян Мо [3], "На світанку" Мао Дуня [4], "Любовний щоденник офісного працівника: я у жіночій компанії" Сі Сяна [5] дали можливість простежити динаміку діалогічних конструкцій у китайських художніх текстах ХVІІІ-ХХІ ст. Дану динаміку можна коротко продемонструвати наступним чином: 1) діалогізація монологічного мовлення; 2) формування діалогічних конструкцій (під впливом процесів реструктуризації та модифікації писемних норм літературної мови (веньянь); 3) становлення діалогічних конструкцій та 4) модернізації діалогічних конструкцій (як наслідок входження розмовного мовлення у книжну мову ХХІ ст.).

З метою виокремлення узагальненої моделі діалогічних конструкцій літературного мовлення відповідно до їх структурно-семантичного наповнення було розширено типи діалогічних єдностей, запропонованих С. Ю. Ніколаєвою [6], співвіднесено їх із типізацією діалогів Дугласа Уолтона та Еріка Краббе [7; 8] і виведено чотири функціональні типи діалогу з деталізацією різновидів діалогових конструкцій, а також семантичних та функціонально-семантичних типів діалогічних єдностей, що їх складають, які виявилися спільними для зіставлюваних мов: 1) діалог-обговорення / дискусія; 2) діалог-обмін враженнями; 3) діалог-домовленість; 4) діалог-розпитування. Більш ґрунтовно, модель діалогічної єдності має наступне схематичне представлення.

Таблиця 1.

Функціональні типи діалогу	Семантичні типи ДЄ	Різновиди ДЄ	Функціонально-семантичні типи ДЄ
Діалог-розпитування	Запитальний Інформативний Ініціативний Етикетний	Питання – Відповідь Питання – Контрзапитання Риторичне питання	Питання – Відповідь Повідомлення – Питання Повідомлення – Відповідь + Повідомлення Повідомлення – Повідомлення Повідомлення – Повідомлення у відповідь + Додаткове повідомлення
Діалог-домовленість	Ініціативний Етикетний Запитальний Інформативний	Спонування – Згода Спонування – Відмова Спонування – Питання	Питання – Відповідь + Повідомлення Повідомлення – Повідомлення у відповідь + Додаткове повідомлення Повідомлення – Повідомлення у відповідь + Питання Спонування – Згода / Відмова Питання – Відповідь Повідомлення – Питання
Діалог-обмін враженнями, думками	Інформативний Етикетний Запитальний Ініціативний	Повідомлення – Повідомлення Повідомлення – Питання Повідомлення – Спонування	Повідомлення – Повідомлення Питання – Відповідь + Повідомлення Повідомлення – Повідомлення у відповідь + Додаткове повідомлення Питання – Відповідь

Діалог-обговорення (дискусія)	Етикетний Інформативний Запитальний Ініціативний	Привітання – Привітання Прощання – Прощання Вдячність – Реакція	Повідомлення – Повідомлення Питання – Відповідь Повідомлення – Відповідь Повідомлення – Повідомлення у відповідь + Додаткове повідомлення
--------------------------------------	---	---	--

Саме ця модель була взята за основу при порівнянні діалогічних конструкцій у китайських художніх текстах.

Китайська художня література ХХІ ст., як і в попередні періоди (ХVІІІ ст., Республіканський, Маоїстський та Постмаоїстський періоди), використовує чотири основні функціональні типи діалогу: діалог-розпитування, діалог-домовленість, діалог-обмін враженнями та діалог-обговорення / дискусія. Ці чотири функціональні типи притаманні і європейській традиції.

Відбувається стрімке зростання частоти вживання функціонального типу Діалогу-Обговорення / Дискусії (від 27 % до 45 %). Це можна пояснити поміченим китайськими дослідниками Чжен Енбо та Чжен Чюлей [9: 40] наближенням писемної мови до розмовної не лише за своїм змістом, а й за формою вираження (текст перетворюється на суцільний діалог). Він представлений ініціативним, інформативним та запитальним семантичними типами та складається з поєднання реплік Питання / Відповідь / Повідомлення / Вигук, що відображається у Таблиці 2.

В нижче наведених таблицях присутні наступні скорочення:

Європ. – Європейська	Респуб. – Республіканська
Інформ. – Інформативний	Від. – Відповідь
Ініціат. – Ініціативний	Пов. – Повідомлення
Запит. – Запитальний	Прощ. – Прощання
Етик. – Етикетний	Вдяч. – Вдячність
Привіт. – Привітання	Припуц. – Припущення

Таблиця 2.

Діалог-Обговорення / Дискусія	Європ. модель	Кит. модель ХVІІІ ст.	Респуб. період	Маоїст. період	Постмаоїст. період	Китайська модель ХХІ ст.
Семантичний тип діалогічної єдності	Інформ. Ініціат. Запит. Етик.	Інформ. Запит.	Інформ. Ініціат. Запит.	Інформ. Запит.	Інформ. Ініціат. Запит. Етик.	Ініціат. Інформ. Запит.
Функціонал.-семантичний тип діалогічних єдностей	Привіт. Прощ. Вдяч. Реакція Питання Від. Пов.	Питання Від. Пов. Припуц. Реакція	Питання Від. Повід. Вигук	Пов. Питання Від. Вигук	Пов. Питання Відповідь Подяка Спонуц.	Питання Відповідь Пов. Вигук

Інформативне та запитальне семантичне значення цього типу діалогу притаманне кожній, як китайській, так і європейській моделям. Так само, як і наявність Питання / Відповіді та Повідомлення характеризує цей тип діалогу в європейських та китайських художніх текстах.

Незмінним за частотою використання залишається функціональний тип Діалог-Домовленість (9 %) (див. Табл. 3). Він виражений поєднанням реплік Питання / Відповіді / Спонування / Подяки та Вигуку, що підпорядковані етикетному, ініціативному та запитальному семантичному типам діалогічних єдностей.

За семантичним наповненням цей тип діалогу наближається до європейської моделі, що представлена інформативним, ініціативним, етикетним та запитальним семантичними типами. Репліковий склад цього типу діалогу наближений до китайської моделі республіканського періоду та європейської моделі. Пояснення такої наближеності до європейського зразку, на нашу думку, можна знайти у доступності перекладної літератури та початку активного контакту Китаю із Заходом.

Результати дослідження демонструють, що значне зниження частотності вживання зазнають функціональні типи Діалогу-Розпитування та Діалогу-Обміну враженнями, що представлено у Таблиці 4. Діалог-Розпитування виражений поєднанням реплік Питання / Відповідь та Вигуку, що належать до ініціативного та запитального семантичного типів.

Приналежність до моделі цього типу діалогу ініціативного семантичного типу є характерним, як для китайської, так і для європейської традиції. Запровадження у ХХІ ст. ініціативного семантичного типу для вираження Діалогу-Розпитування наближає його до європейського зразку, в якому використані ініціативний, запитальний, інформативний та етикетний семантичні типи. Поєднання у складі цього типу діалогу реплік Питання / Відповідь є класичними засобами, тому простежуються без змін у кожній з означених моделей.

Таблиця 3.

Діалог-Домовленість	Європ. модель	Кит. модель XVIII ст.	Республ. період	Маоїст. період	Постмаоїст. період	Кит. модель XXI ст.
Семантичний тип діалогічної єдності	Інформ. Ініціат. Запит. Етикет.	Ініціат.	Ініціат.	Ініціат. Етик.	Ініціат. Запит.	Ініціат. Етик. Запит.
Функціонально-семантичний тип діалогічних єдностей	Питання Від. Спону. Реакція	Пов. Спону. Реакція	Питання Від. Спону. Вигук	Питання Від. Спону. Прохання Реакція	Проп. Реакція Питання Від.	Спону. Подяка Пит. Від. Вигук

Таблиця 4.

Діалог-Розпитування	Європ. модель	Кит. модель XVIII ст.	Респ. період	Маоїст. період	Постмаої ст. період	Китайська модель XXI ст.
Семантичний тип діалогічної єдності	Інформ. Ініціат. Запит. Етикет.	Інформ. Запит.	Запит.	Інформ. Запит.	Інформ. Запит. Етикет.	Ініціат. Запит.
Функціонально-семантичний тип діалогічних єдностей	Пов. Питання Від. Ритор. запит.	Питання Відповідь	Питання Від.	Пов. Питання Відповідь Вигук	Пов. Питання Відповідь Подяка Вигук	Питання Від. Вигук

Функціональний тип Діалог-Обмін враженнями, як видно з Таблиці 5, представлений запитальним та ініціативним семантичними типами та має у своєму складі поєднання реплік Питання / Відповідь / Повідомлення та Вигук.

Використання ініціативного семантичного типу для вираження цього типу діалогу є характерним для постмаоїстського періоду та європейської моделі. Таке явище, на нашу думку, пояснюється тим, що починаючи з постмаоїстського періоду до Китаю починає активно надходити західна література. Її вплив видозмінює бачення китайськими літераторами шляхів написання літературних текстів і побудови висловлювань як невід'ємної їх складової.

Таблиця 5.

Діалог-Обмін враженнями	Європ. модель	Кит. модель XVIII ст.	Респ. період	Маоїст. період	Постмаоїст. період	Кит. модель XXI ст.
Семантичний тип діалогічної єдності	Інформ. Ініціат. Запит. Етикет.	Інформ. Запит.	Інформ. Ініціат. Запит.	Інформ. Етикет.	Інформ. Ініціат.	Ініціат. Запит.
Функціонально-семантичний тип діалогічних єдностей	Питання Від. Пов. Спону.	Питання Від. Пов.	Питання Від. Пов. Вигук	Пов. Прощання Вдячність Питання Відповідь	Пов. Пропоз.	Питання Відповідь Пов. Вигук

Репліковий склад цього типу діалогу повністю відповідає китайській моделі республіканського періоду. Таким чином, можемо стверджувати, що, почавши процес діалогізації мовлення, в республіканський період починає окреслюватись певне бачення китайськими літераторами структури діалогічних конструкцій. Той факт, що він дублюється у XXI ст. може казати про його остаточну сформованість.

Поява у складі всіх типів діалогу ініціативного семантичного типу діалогічної єдності можна пояснити високим ступенем діалогізації мовлення, яке вимагає наявності ініціативно забарвлених реплік, що стимулюють його продовження.

Літературним текстам цього періоду характерна висока ступінь діалогічності. Вони складаються з розділів. Кожен розділ – суцільний діалог, що іноді доповнюють слова автора.

Таке явище можна пояснити пом'якшенням цензу [10: 380], впливом західних письменників та власними експериментами китайських літераторів. Серед письменників відбувається те, що в літературних колах отримало назву "полювання на читача" [10: 425]. Домінантою цього періоду вважається всебічна розвиненість читача і, водночас, розвиток суспільства.

Щоб притягнути до свого твору увагу читача, його необхідно зацікавити. Швидкий ритм сучасного життя унеможливило широкий попит на "глибоку" літературу. Саме тому, на нашу думку, в текстах сучасних письменників домінують діалогічне мовлення – воно пришвидшує процес читання та полегшує сприймання.

Збільшення діалогізації текстів та наближення манери викладу матеріалу наближається до європейського зразка у XX та XXI ст., що значною мірою було зумовлено активною перекладацькою діяльністю західної художньої літератури.

XXI ст. також відзначається модернізацією та вдосконаленням діалогічних конструкцій. Динаміка сучасного світу вимагає спрощення смислового навантаження на тексти. Вони повністю діалогізуються, а репліки стають коротшими і максимально наближеними до розмовної форми виразу.

Узагальнюючи проведену роботу, можна простежити наступні зміни у складі кожного з типів діалогу. *Діалог-Обговорення / Дискусія* посідає провідне місце за вживаністю як у XVIII ст., так і у XIX ст. (45 %). Він представлений інформативним, запитальним та ініціативним семантичним типами діалогічних єдностей. У його формі вираження відсутній етикетний семантичний тип, проте, вже у XIX ст. спостерігається поява ініціативного, що наближає цей тип діалогу до європейської моделі, яка, в свою чергу, представлена інформативним, ініціативним, етикетним та запитальним семантичним типами. *Діалог-Обговорення / Дискусія* утворений поєднанням реплік: Питання / Відповідь / Повідомлення та Вигук. Модель цього типу діалогу XIX ст. майже співпадає з відповідною моделлю XVIII ст., за єдиної відмінності – заміщення Припущення Вигуком. Маоїстський період XX ст. характеризується зниженням за частотністю вживання функціонального типу *Діалог-Обговорення / Дискусії* порівняно з Республіканською Ерою з 45 % до 27 %. Це пояснюється тим, що агітаційний період змінився часом відносною стабільності, коли провідне місце посіли поміркованість та виваженість. За семантичним навантаженням модель *Діалог-Обговорення / Дискусії* цього періоду повністю відповідає китайській моделі XVIII ст. Незмінним за частотою вживання цей тип діалогу залишається і в Постмаоїстський період (27 %), демонструючи завершення процесу формування універсальної моделі діалогічних конструкцій. Зростання використання даного типу діалогу у XXI ст. від 27 % до 45 % китайські дослідники Чжен Енбо та Чжен Чіюлей пояснюють наближенням писемної мови до розмовної не лише за своїм змістом, а й за формою вираження (текст перетворюється на суцільний діалог).

Друге місце за частотою вживаності у XVIII ст. та XIX ст. посідає функціональний тип *Діалог-Обмін враженнями* (27 %). Як і його відповідник XVIII ст. він виражається за допомогою інформативного та запитального семантичного типу діалогічних єдностей. *Діалог-Обмін враженнями* Республіканської Ери складається з поєднання реплік Питання / Відповіді / Повідомлення та Вигук. У XX ст. спостерігається зникнення ініціативного та запитального семантичних типів для вираження цього типу діалогу. Натомість, додається етикетний семантичний тип, що наближує дану модель до європейської. Обережність та обачність людей при висловлюванні своїх думок як у безпосередньому спілкуванні, так і на письмі призвела до запровадження у XX ст. етикетно забарвлених реплік. Спільним з-поміж усіх представлених моделей (європейська, китайська XVIII ст., республіканська та маоїстська) для цього типу діалогу є інформативне забарвлення його реплік. Цей факт можна пояснити класичним призначенням *Діалог-Обміну враженнями* – обмін інформацією. Репліковий склад цього типу діалогу XXI ст. повністю відповідає китайській моделі Республіканського періоду. Таке явище демонструє продовження діалогізації мовлення та оформлення діалогічних конструкцій. Структурне повторення діалогічної конструкції цього типу діалогу XX ст. у XXI ст. демонструє його остаточну сформованість.

Функціональний тип *Діалог-Домовленість* XVIII ст. та XIX ст. виражений ініціативним семантичним типом. За репліковим складом цей тип діалогу XIX ст. наближений до європейської моделі. Таке явище пояснюється продовженням процесу діалогізації монологічного мовлення персонажів. Тому, характерні для XVIII ст. значні за розміром репліки Повідомлення поступово поступаються місцем більш коротким та чітко сформульованим реплікам Питання / Відповідь. *Діалог-Домовленість* маоїстської ери наближається до європейського відповідника, який послуговується не лише ініціативним, а й етикетним, запитальним та інформативним семантичним типами. Реплікове наповнення цього типу діалогу доповнює європейську модель (Питання / Реакція / Спонування) репліками Прохання / Відповідь, що робить його несхожим з попередніми китайськими моделями. Поява у межах функціонального типу *Діалог-Домовленість* етикетного семантичного типу та заміщення Вигуку репліками Прохання / Подяки та Подиву пояснюється намаганням письменників зберігати населення у стані спокою, не провокуючи його до подальших повстань. За репліковим складом цей тип діалогу постмаоїстського періоду найбільше співпадає з маоїстським періодом, оскільки саме на той момент функціональний тип *Діалог-Домовленість* завершив своє формування та структурування. Пояснення наближеності моделі цього типу діалогу у XXI ст. до європейського зразку можна знайти в доступності перекладної літератури та початку активного контакту Китаю із Заходом.

Діалог-Розпитування характеризується запитальним семантичним типом діалогічної єдності і наявністю у його складі реплік Питання / Відповіді на відміну від європейської моделі, в якій даний функціональний тип діалогу представлений поєднанням реплік Питання / Відповідь / Риторичне запитання та Повідомлення. Єдине, що відрізняє цю модель діалогу XIX ст. від свого відповідника у XVIII ст. є відсутність інформативного семантичного типу діалогічних єдностей. Це пояснюється спробами створити більш чітко спрямовані діалогічні конструкції. Початок відкриття Китаю Заходу, ознайомлення з західною літературою, перехід до періоду взаємопізнання, що характеризує постмаоїстський період зумовлюють зростання

частотності використання цього типу діалогу від 18 % до 45 %. Запровадження у XXI ст. ініціативного семантичного типу для вираження Діалогу-Розпитування наближає його до європейського зразку, в якому використані ініціативний, запитальний, інформативний та етикетний семантичні типи.

Постійне чергування різних семантичних значень для позначення одного з чотирьох типів діалогу в китайських художніх текстах, так само як і поєднання реплік у складі кожного з типів діалогу поступово мають тенденцію наближення до європейської моделі, що пояснюється тривалим процесом оформлення та упорядкування діалогічних конструкцій. Поступове збільшення кількості та різноманітності діалогів вимагало їх стандартизації. Запровадження путунхуа та вплив європейської літератури відкрив китайським літераторам європейське бачення діалогічного мовлення. Цей факт пояснює максимальне наближення діалогічних конструкцій XX ст. та XXI ст. до класичної європейської моделі, отриманої в результаті аналізу та узагальнення праць європейських дослідників (М. М. Бахтін [11], Н. С. Валгіна [12], В. М. Волошинов [13], О. О. Леонт'єв [14] тощо).

Висновки. Така ситуація відрізняється від європейської, де вже у XVIII ст. були чітко оформлені та закріплені чотири функціональні типи діалогічних конструкцій, до яких поступово наближаються китайські моделі протягом зазначеного періоду. Фактично, процес розвитку діалогічних конструкцій китайської мови відстає від європейських мов (наприклад від англійської) на два сторіччя. Оскільки процес запровадження стандартизованої літературної мови, що в Англії відбувся вже у XVIII ст., прийшов в Китай лише на початку XX ст. І процеси модернізації діалогічних конструкцій, входження живої розмовної мови у книжку мову та процес максимальної діалогізації писемного літературного мовлення, притаманний Китаю у XXI ст., можна простежити в англійській мові, починаючи з XIX ст.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. 曹雪芹. 红楼梦 /曹雪芹. – 哈尔滨出版社, 2007. – 882页 – Cáo xuě qín. Hóng lóu mèng – hā'ěr bīn chū bǎn shè, 2007. – 882 yè – Цао Сюецин. Сон у червоному теремі / Цао Сюецин. – Харбін, 2007. – 882 с.
2. 徐则臣. 悲伤逆流成河 /徐则臣 – Xú zé chén. Bēi shāng nì liú chéng hé – Сю Дзечхен. Ріка Скорботи [Електронний ресурс] / Сю Дзечхен. – Режим доступу : <http://vip.book.sina.com.cn>.
3. 杨沫. 青春之歌 /杨沫 – Yáng mò. Qīng chūn zhī gē – Ян Мо. Пісня молоді [Електронний ресурс] / Ян Мо. – Режим доступу : <http://vip.book.sina.com.cn>.
4. 茅盾. 子夜 /茅盾. – 北京: 人民文学出版社, 1996. – 480页– Máo Dùn. Zǐ yè – Běi jīng, Rén mín wén xué chū bǎn shè, 1996. – 480 yè – Мао Дунь. На світанку [Електронний ресурс] / Мао Дунь. – Пекін : Народна література, 1996. – 480 с.
5. 西厢. 白领爱情日记 : 我和美女上司 /西厢 – Xī xiāng. Bái lǐng ài qíng rì jì: wǒ hé měi nǚ shàngsī – Сі Сян. Любовний щоденник офісного працівника : я у жіночій компанії [Електронний ресурс] / Сі Сян. – Режим доступу до книжки : <http://vip.book.sina.com.cn>.
6. Ніколаєва С. Ю. Сучасні підходи до викладання іноземних мов / С. Ю. Ніколаєва, О. М. Шерстюк // Іноземні мови. – 2002. – № 1. – С. 39–46.
7. Krabbe E. C. W. So what? Profiles for relevance criticism in persuasion dialogues / E. C. W. Krabbe // Argumentation. – 1992. – Vol. 6. – P. 271–283.
8. Walton D. N. Types of dialogue, dialectical shifts and fallacies / D. N. Walton // Argumentation Illuminated. – 1992. – P. 133–147.
9. 汉语文学 – hàn yǔ wén xué – Китайська література [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dxlww.net/wenkelunwen/wenke_9.htm.
10. Крюгер Р. Китай. Полная история поднебесной / Р. Крюгер. – М. : ЭКСМО, 2007. – 443 с.
11. Бахтин М. М. Работы 1920-х годов / М. М. Бахтин. – К. : Next, 1994. – 384 с.
12. Валгина Н. С. Теория текста / Н. С. Валгина. – М. : Логос, 2003. – 250 с.
13. Волошинов В. Н. Марксизм и философия языка : Основные проблемы социологического метода в науке о языке / В. Н. Волошинов. – Л. : Прибой, 1993. – 118 с.
14. Леонт'єв А. А. Общение как объект психологического исследования / А. А. Леонт'єв // Методологические проблемы социальной психологии. – М. : Наука, 1975. – С. 106–123.
15. Семанов В. И. Эволюция китайского романа конец XVIII начало XX в. / В. И. Семанов. – М. : Наука, 1970. – 342 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. 曹雪芹. 红楼梦. – 哈尔滨出版社, 2007. – 882页 – Cáo xuě qín. Hóng lóu mèng – hā'ěr bīn chū bǎn shè, 2007. – 882 yè – Tsao Syuetsin. Son u chervonomu terem [Dream in the Red Chamber] / Tsao Syuetsin. – Harbin, 2007. – 882 s.
2. 徐则臣. 悲伤逆流成河 /徐则臣 – Xú zé chén. Bēi shāng nì liú chéng hé – Su Dzechhen. Rika Skorboty [The River of Sorrow] [Elektronnyy resurs] / Su Dzechhen. – Rezhym dostupu : <http://vip.book.sina.com.cn>.
3. 杨沫. 青春之歌 /杨沫 – Yáng mò. Qīng chūn zhī gē – Yan Mo. Pisnya molodi [The Song of Youth] [Elektronnyy resurs] / Yan Mo. – Rezhym dostupu : <http://vip.book.sina.com.cn>.

4. 茅盾. 子夜 / 茅盾. – 北京: 人民文学出版社, 1996. – 480页 – Máo Dùn. Zǐ yè – Běi jīng, Rén mín wén xué chū bǎn shè, 1996. – 480 yè – Mao Dun. Na svitanku [At the Dawn] / Mao Dun. – Pekin : Narodna literatura, 1996. – 480 s.
5. 西厢. 白领爱情日记 : 我和美女上司 / 西厢 – Xī xiāng. Bái lǐng ài qíng rì jì : wǒ hé měi nǚ shàngsī – Sì Sīyan. Lyubovnyy shchodennyk ofisnogo pratsivnyka : ya u zhinochiy kompaniyi [Office Worker's Love Blog : I am in the Female Company] [Elektronnyy resurs] / Si Sīyan. – Rezhym dostupu do knyzhky : <http://vip.book.sina.com.cn>.
6. Nikolayeva S. Yu. Suchasni pidkhody do vykladannya inozemnykh mov [Modern Approaches to Teaching of Foreign Languages] / S. Yu. Nikolayeva, O. M. Sherstyuk // Inozemni movy [Foreign languages]. – 2002. – № 1. – S. 39–46.
7. Krabbe E. C. W. So what? Profiles for relevance criticism in persuasion dialogues / E. C. W. Krabbe // Argumentation. – 1992. – Vol. 6. – P. 271–283.
8. Walton D. N. Types of dialogue, dialectical shifts and fallacies / D. N. Walton // Argumentation Illuminated. – 1992. – P. 133–147.
9. 汉语文学 – hàn yǔ wén xué – Kytays'ka literatura [Chinese Literature] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.dxlww.net/wenkelunwen/wenke_9.htm.
10. Kryuger R. Kitay. Polnaya istoriya podnebesnoy [China. Full Story of the Celestial Empire] / R. Kryuger. – M. : EKSMO, 2007. – 443 s.
11. Bakhtin M. M. Raboty 1920-kh godov [Works of the 1920s] / M. M. Bakhtin. – K. : Next, 1994. – 384 s.
12. Valgina N. S. Teoriya teksta [Text Theory] / N. S. Valgina. – M. : Logos, 2003. – 250 s.
13. Voloshinov V. N. Marksizm i filosofiya yazyk : Osnovnyye problemy sotsiologicheskogo metoda v nauke o yazyke [Marxism and Language Philosophy : Main Problems of the Sociological Method in the Language Science] / V. N. Voloshinov. – L. : Priboy, 1993. – 118 s.
14. Leont'yev A. A. Obshcheniye kak ob'yekt psikhologicheskogo issledovaniya [Communication as an Object of the Psychological Research] / A. A. Leont'yev // Metodologicheskiye problemy sotsial'noy psikhologii [Methodical Problems of the Social Psychology]. – M. : Nauka, 1975. – S. 106–123.
15. Semanov V. I. Evolyutsiya kitayskogo romana konets XVIII nachalo XX v [Evolution of the Chinese Novel at the End of the XVIII Beginning of the XX Century] / V. I. Semanov. – M. : Nauka, 1970. – 342 s.

Матеріал надійшов до редакції 05.11. 2014 р.

Билинина В. И. Типы диалоговых конструкций в языке китайских художественных текстов XXI ст.

Статья посвящена полной диалогизации текстов и вхождению разговорной речи в книжный язык XXI ст. Она раскрывает причины существующих расхождений между диалогическими конструкциями XX и XXI ст. в китайских художественных текстах и анализирует их приближенность к европейской модели. Статья также демонстрирует динамику изменений диалоговых конструкций с XVIII по XXI ст. Автор использует литературный материал указанных столетий с целью демонстрации процессов стандартизации и оформления не только диалоговых конструкций, но и литературного языка.

Ключевые слова: диалогическое единство, диалогическая конструкция, диалог-расспрос, диалог-договор, диалог-обмен впечатлениями, диалог-обсуждение / дискуссия.

Bilianina V. I. Types of the Dialogue Structures in the Language of the Chinese Literary Texts of the XXI Century.

The research deals with types of the dialogue structures in the Chinese literary texts of the XXI century and their correspondence with the dialogue structures of the XVIII century. The article contains the information on different types of dialogue structures, selected from the classic Chinese literature of the XVIII – XXI century. The author uses the literary material of the above named centuries in order to show the standardization way and the formation way not only of the dialogue structures, but also of the literary language itself. The article also reveals different (studies of the European scientists and their colleges from Ukraine and Russia) approaches to the problem of dialogue structures, their types, classification and so on. On the basis of these works the unified scheme of the types of the dialogue unity and dialogue structures is made. Using this scheme all of the comparative researches are made. The scientific methods of synthesis, transformation analysis, inner reconstruction, contrastive and typological methods have been used in order to figure out main dialogue types, present in the language of the Chinese literary texts of the XVIII – XXI centuries. As a result, it is proved that there is the dynamic change in the scheme of the dialogue structures from the XVIII – XXI centuries.

Key words: dialogical unity, dialogic design, dialogue-questioning, dialogue-agreement, dialogue- exchange of experiences, dialogue-discussion.